

Международна конференция „Изток и Запад. Култура и цивилизация по Долния Дунав“, 12-14 октомври 2011 г., Кълъраш, Румъния

Владимир Славчев

На 12 и 13 октомври 2011 г. в град Кълъраш, Румъния, се проведе петнадесетата конференция „Култура и цивилизация по Долен Дунав“, с подзаглавие „Изток и Запад“. Форумът се организира традиционно от Музея на Долен Дунав – Кълъраш, тази година със съдействието на Регионалния исторически музей – Русе. Заседанията бяха предложени от проведена се на 11 октомври работна среща, посветена на регионалното сътрудничество между културните институции от района.

Работата на конференцията бе разделена в пет секции – „Праистория“, „Античност“, „Средновековие“, „Паметници, музеи, туризъм, етнография, нова и най-нова история“ и „Нумизматика“. В заседанията на петте секции участваха общо над осемдесет участника, от които 20 българи. Като участник в заседанията на секцията по праистория, ще се спра по-подробно на представените в нея доклади.

На 12 октомври сутринта бяха изнесени приветствените речи и в сградата на музея бе открита изложбата „Изкуство и магия, живот и смърт през праисторията“. Следобедното заседание беше ръководено от М. Гюрова и започна с три презентации, посветени на кремъчната индустрия. Марин Кърчумару се спря върху значението на изделията от кремък през праисторията. След него Елена-Кристина Ницу представи резултатите от технико-технологичните си наблюдения върху материала от Валя Ръй, а Емилиан Александреску – на кремъчните изделия от Гюргево. В доклада на Зоя Максим продължително се разясняваше голямото значение на култа към бика през неолита във „Великата Дунавска цивилизация“. Следваше доклада на Явор Бояджиев, Стоилка Игнатова и Владимир Славчев, в който бяха представени резултатите от разкопките на неолитното селище край Априлци, Пазарджишко.

Бурни дискусии предизвика доклада на Станика Пандря. Той представи една революционна идея, съгласно която генезиса на култура Боян трябва да се търси на юг от Дунава и дори още по-южно – в Тракийската низина. Според него преселници оттам пресичат Стара планина и културата Боян се формира в района на днешна Североизточна България, откъдето носителите ѝ постепенно се разселват на север от Дунав. По време на обсъждането бяха изложени редица аргументи против тази теория, но бе и признато също така, че културната близост на културите Боян и Поляница не

подлежи на съмнение и въпросът за тяхната идентичност има по-скоро положителен, отколкото отрицателен отговор. От страна на българските участници бе посочено, че ранната фаза на култура Боян не е регистрирана до момента на днешната територия на България, което силно подкопава достоверността на концепцията на Пандря.

Сесията завърши с презентацията на Димитър Чернаков, представил колективната находка от керамични съдове в халколитния некропол до могилата край с. Кощарна, Русенско.

Сутрешното заседание на 13 октомври бе посветено на халколита и протече под ръководството на М. Гюрова и Н. Поповичи. Бих искал да отбележа няколко от изнесените доклади: Повишен бе интересът към представянето на резултатите от разкопките на некропола до селищната могила Султана-Малул Рошу, изнесени от Каталин Лазар, Радиан Андрееску и Теодор Игнат. Екипът редовно представя пълна информация за откритията си и материалите се публикуват своевременно. Обърнато бе особено внимание върху редица детайли от погребалните практики и най-вече на наличието на умишлени *post mortem* нарушения на гробовете, целящи изваждането на кости от тях. Колегите предполагат използването им в различни магически действия, аргументирайки се с контекста на намирането на човешки кости в рамките на селищната могила. Изключително интересна бе и презентацията на екипа под ръководството на Драгомир Николае Попович, в която бяха обобщени наблюденията върху архитектурата и селищното устройство на селищната могила Попина-Бордушан. В резултат от дългогодишна работа и прецизни наблюдения бе представена подробна картина на различните аспекти на строителните дейности в рамките на последните два проучени хоризонта на това селище. Еужен Павелец и Лауренциу Григораш направиха обстоен типологически анализ на керамиката от епонимното за културната група Алден селище. Техният доклад, съчетан с публикуваната през предходната година монография върху керамиката от два други обекта със същата културна принадлежност, дават солидна база за преосмислянето на това интересно явление, което почти тридесет години оставаше пренебрегнато в румънската археология.

Българското участие в това заседание бе представено то Боряна Матева, която обобщи резултатите от типологическия и функционален анализ на кремъчните изделия от селищната могила Мариуца, окръг Кълъраш, Румъния.

Следобедното заседание започна с доклада на Мария Гюрова. Тя представи неолитни и халколитни кремъчни ансамбли от България в контекста на кремъчните суровини от Мизийската платформа и Лудогорието, подчертавайки важноста на обвързването на двата аспекта в интерпретацията на кремъчните индустрии. Интерес предизвикаха и обобщаването на резултатите от изследването на селищната система на култура Кослоджен от Некулай Болохан както и опитът за пълната ѝ характеристика от страна на Василе Опря. От българска страна в контекста на късната бронзова епоха Стефан Александров представи предварителна информация за подготвените за печат материали от разкопките на Балей.

След изчерпване на заседанията се проведе дружески професионален разговор за нови сфери на сътрудничество между български и румънски археолози. На 14 октомври бе организирано посещение на РИМ-Русе и Червен.

В заключение може да се изтъкне, че организацията като цяло беше на високо ниво, представените доклади имат голямо значение за регионалната археология, история и музейно дело. Трябва да се отбележат усилията на директора на Музея на Долен Дунав Мариан Нягу да утвърждава форума като значимо научно събитие.

Международна конференция „Изток и Запад. Култура и цивилизация по Долния Дунав“

Тази конференция се превърна във вече традиционно събиране на учени от Румъния и България за обмяна на актуална информация и нови идеи, за търсене на нови възможности за съвместна работа и поддържане на приятелски и професионални контакти. Работата ѝ за поредна година бе успешна. Представените доклади вече са публикувани под редакцията на М. Нягу: M. Niagu (ed.) East and West. Culture and Civilization at the Lower Danube като XXVIII том на изданието *Cultura și civilizație la Dunarea de Jos*.